

پاسخ به یک شایعه انتخاباتی

عباس عبدی، روزنامه‌نگار و تحلیل‌گر سیاسی در پاسخ به ادعاهای برخی از کانال‌ها و رسانه‌ها مبنی بر ضرب ۳ گرفتن مشارکت به هم‌مپن گفت: «هدف انتشار این مطلب مشخص است. این مطلب جهت ایجاد ابهام مطرح شده تا مشارکت مردم در انتخابات را کاهش دهد. اما واقعیت این است که بدبینی‌هایی نسبت به انتخابات گذشته به‌ویژه نسبت به انتخابات ۱۳۸۸ این شایعه را ایجاد می‌کند که این نوع استدلال‌ها پذیرفته‌شده است.»

او با اشاره به استدلال‌ها افزود: «اولین استدلال این است که هر کدام یک‌سوم احتمال را دارا هستند و وقتی چند برابر می‌شود، احتمال وقوع آن ۹۹ درصد کاهش پیدا می‌کند. به لحاظ آماری می‌گویند کاهش پیدا کند و این یکی از احتمالاتی است که می‌توانسته وجود داشته باشد. اما با توجه به ابهامات گذشته این موضوع از نظر مخاطب پذیرفتنی نیست. بنابراین اگر من هم باشم و راه دیگری نباشد این استدلال را می‌پذیرم. اما راه‌های معتبرتر دیگری وجود دارد. اولین راه این است که هیچ‌وقت این را ضربدر ۳ نمی‌کنند چراکه نماینده نامزدها حضور داشتند و به‌صورت آنلاین هر لحظه تعداد افراد مشارکت‌کننده را حتی بر حسب استان می‌دیدند. برای خود من می‌فرستادند تا حداکثر مشارکت را محاسبه کنم. به عنوان نمونه وقتی ساعت ۶ آرا رشد پیدا کرد محاسبه کردم که مشارکت تا ساعت ۱۲ احتمال دارد به ۳۰ میلیون نفر برسد، اما بعد از ساعت ۸ روند کاهشی شد. در حقیقت اعداد به‌صورت آنلاین وجود داشت.»

عبدی با بیان این که شاید بگویند که نرم‌افزار دستکاری شده تا آرا ۳ برابر شود، تاکید کرد: «اگر کسی حواسش هست که نرم‌افزار ۳ برابر را نشان دهد، اینقدر حواسش خواهد بود که چند عدد را جابه‌جا کند که این اتفاق نیفتد. فعالان ستاد آقای پزشک‌ها گفتند برای آزمایش نرم‌افزار، با ارتباطی که با سراسر کشور داشتند حدود ۴۰-۵۰ نتایج صندوق را گرفتند، با نتایج اعلامی از سوسی ناظران ستاد پزشک‌ها مقایسه شده و تمام نتایج بدون حتی یک رای کم و زیاد یکسان بوده است. در گذشته این روند دستی بود و معمولاً کم و زیاد هم می‌شد اما این‌بار چنین اتفاقی نیفتاد. نکته اول اینکه نظرسنجی‌ها بیشتر از این اعداد را اعلام می‌کرد و نظرسنجی‌ها تقلبی نبود. حتی نظرسنجی‌های خارج از کشور نیز میزان مشارکت را بیشتر از میزان اعلام‌شده عنوان کرده بودند. چطور می‌شود میزان مشارکت اینقدر پایین تلقی شود، اما در نظرسنجی‌ها دروغ گفته شود؟ نکته دوم اگر می‌خواستند تقلب کنند چرا عدد ۳ را انتخاب کردند؟ ضربدر ۴ یا ۵ می‌کردند که با نظرسنجی‌ها تطبیق داشته باشد. اساساً این ضرب‌کردن سازوکار پیچیده‌ای دارد و نمی‌شود در صندوق‌ها دست برد. تمام صندوق‌ها در دسترس است و اگر شکایت کنند می‌توانند آن را بررسی کنند.»

این تحلیل‌گر سیاسی با اشاره به این که در گذشته نیز از این طریق تقلب صورت نمی‌گرفت، گفت: «در انتخابات مجلس سال ۱۳۹۰ این تقلب را مطرح کردند که مشارکت پایین بوده و به آن ضرب دادند. بررسی کردم و گفتند در تبریز این اتفاق افتاده است. با آقای پزشک‌ها برای اولین بار تماس گرفتم و پرس و جو کردم که گفت: «چنین چیزی نیست و رای‌های ما همان است که اعلام شده است.» بنابراین نمی‌شود در صندوق‌ها دستکاری کرد. تقلب در جای دیگری صورت می‌گیرد که باید جلوی آن را گرفت. یکی در خواندن نتایج سر صندوق است. به عنوان مثال یک کاندید ۱۰۰ رای آورده و نامزد دیگر ۱۵۰ رای. یکی ۹۰ و دیگری ۱۶۰ اعلام کنند یا برعکس. درست است که تعداد قابل توجهی زمان خواندن آرا حضور دارند، اما جایی که می‌توان تقلب کرد، این‌جا است. اما اهمیت این است که اگر ناظری وجود داشته باشد مشخص می‌شود که اشتباه خوانده شده است و دوباره شمارش شده و نتیجه را تصحیح یا باطل می‌کنند. یک نوع تقلب دیگر این است که رای را داخل صندوق بریزند. این تقلب هم به‌راحتی انجام نمی‌شود. البته در انتخابات گذشته به نوعی این تقلب انجام شد چون با شناسنامه انجام می‌شد. اما حالا با کم‌لی رای گیری می‌شود و اگر کسی رای داده باشد دیگر نمی‌تواند رای بدهد. در گذشته ممکن بود دو دفعه رای بدهند. در حال حاضر این تقلب ممکن نیست مگر آنکه به جای کسی که رای نداده، رای بدهند که در انتخابات مجلس چنین چیزی دیده شد. در این انتخابات ناظران ستاد آقای پزشک‌ها که از وزارت کشورهای قدیم و مسلط به این امور هستند حضور دارند. این ناظران تاکنون اعتراضی نسبت به هیچ موردی نداشتند، ممکن است بعداً موردی پیش بیاید اما قطعاً چنین اعتراضی وجود خارجی ندارد. می‌گویند چرا رخ داده؟ به دلیل همان ۰/۴ درصد. اساساً معنای احتمالات همین است.»

نظر خواهی

معمای خاکستری

تحلیل کارشناسان از وضعیت اصول‌گرایان پس از دور اول انتخابات ریاست جمهوری

نمایندگه اصول‌گرایان تندرو و مسعود پزشکیان به عنوان نماینده اصلاح‌طلبان چه خواهد بود و آیا وابسته بودن سعید جلیلی به طیف تندرو اصول‌گرا می‌تواند منجر به این شود که مشارکت از چهل درصد بالاتر برود؟ در این میان تکلیف سید رای محمدباقر قالیباف چه خواهد شد و هواداران این کاندیدای ریاست جمهوری در دور دوم رای خود را به کدام کاندیدا خواهند داد؟

در این زمینه، خبرنگار هم‌مپن سواالات مشترکی را از پنج کارشناس مطرح کرد. فیاض زاهد (عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد)، حسین نقاشی (عضو شورای مرکزی حزب اتحاد ملت)، سعید نورمحمدی (عضو شورای مرکزی و سخنگوی حزب ندای ایرانیان)، محمد مهاجری (تحلیل‌گر و روزنامه‌نگار اصول‌گرا) و عبدالرضا داوری (فعال سیاسی اصول‌گرا) پنج کارشناسی بودند که به سواالات نظرخواهی این شماره هم‌مپن پاسخ دادند.

گروه سیاسی: سرانجام پس از پشت سر گذاشتن ۱۹ روز تبلیغات، موعد برگزاری انتخابات چهاردهمین دوره ریاست جمهوری از راه رسید و با کنار کشیدن علیرضا زاکانی و امیرحسین قاضی‌زاده هاشمی، ۴ کاندیدا در معرض انتخاب مردم قرار گرفتند و در نهایت با مشارکت ۴۰ درصدی، اعلام شد که هیچ‌یک از نامزدها نتوانسته‌اند اکثریت آرا را به دست آورند. حالا قرار است برای دومین بار در تاریخ سیاسی جمهوری اسلامی ایران، انتخابات ریاست جمهوری به دور دوم کشیده شود و روز جمعه ۱۵ تیرماه مردم یک‌بار دیگر پای صندوق‌های رای خواهند رفت تا تکلیف نه‌مپن رئیس‌جمهور ایران را روشن کرده و از بین مسعود پزشکیان یا سعید جلیلی، یک نفر به عنوان رئیس دولت چهاردهم آماده تشکیل کابینه شود. اما در فرصت باقی‌مانده تا دور دوم انتخابات سواالاتی پیرامون این انتخابات مطرح می‌شود، برای مثال واکنش جامعه به تقابل سعید جلیلی به عنوان

کشمک، آرش خاموشی، هم‌مپن

با توجه به برداشتی که از ساختار سیاسی کشور دارید، به نظرتان جامعه بنابر اینکه پزشک‌ها و جلیلی روبه‌روی هم قرار گرفتند چه رویکردی نسبت به اصلاح‌طلبان در پیش می‌گیرد؟

فیاض زاهد: انتخابات در مرحله اول یک پیام روشن داشت و آن تا حد زیادی خلع مشروعیت کردن از جریان‌های سنتی سیاسی و دادن این پیام روشن است که سازوکارها و رفتارهایی که در فضای سیاسی و حزبی می‌شناسیم دیگر کارآمدی خود را از دست داده است. فکر می‌کنم پس از جنبش مهسا این موضوع هم تسری پیدا کرده است و میزان مشارکت این موضوع را ثابت کرد. با این حال اگر اصلاح‌طلب‌ها وارد فضای انتخابات نمی‌شدند، وضعیت به‌مراتب بحرانی‌تری داشتیم. اما با توجه به اینکه الان آقایان پزشک‌ها و جلیلی به دور دوم راه پیدا کرده‌اند، به نظر می‌رسد که شاید شاهد مشارکت بیشتر و توجه بیشتری به راهبردهای منجر به اصلاح‌طلبی باشیم.

عبدالرضا داوری: به نظر من صحنه انتخابات جامعه در ۱۵ تیر دیگر صحنه رقابت اصولگرا و اصلاح‌طلب نیست، صحنه رقابت دو جریان توسعه‌گرا و بنیادگرا است. جریانی که می‌خواهد کشور را از ریل توسعه خارج کند و به دنبال ایجاد کره شمالی اسلامی است و یک جریان دیگر که به دنبال رواج بخشیدن روند توسعه در ایران است؛ روندی که حداقل در ۳ سال گذشته متوقف شده است. آقای پزشک‌ها در شرایطی بیشترین آرا را به خود اختصاص داده که غالب کسانی که در انتخابات شرکت کردند، در چارچوب وفاداران جمهوری اسلامی تلقی می‌شوند و در حداقل مشارکت پزشک‌ها بالاترین رای را آورده است. در حالی که همیشه فکر می‌کردیم در حداقل مشارکت جریان حزب‌اللهی و اصولگرا رای می‌آورند. این شرایط حاکی از آن است که طرفداران جمهوری اسلامی هم از وضعیت کنونی نگران هستند.

نزدیکی اش با آیت‌الله مصباح‌زادی و از سوی دیگر مواضعش درباره مسئله سیاست خارجی، امکان سوزن‌سازی از او به عنوان دیو این رقابت را به جریان اصلاح‌طلب می‌دهد. یعنی خیلی امکان مانور رفتن روی آقای قالیباف به دلیل مسائل عقیدتی و سیاست خارجی، وجود ندارد و یا کمتر وجود دارد. به نظر هم می‌رسد اگر در میان جریان اصول‌گرا پیش از مرحله اول به توافق می‌رسیدند و آقای قالیباف به عنوان کاندیدای واحد معرفی می‌شد، احتمالاً ممکن بود کار برای اصول‌گرایان راحت‌تر باشد و حتی اگر به مرحله دوم می‌رفت، امکان رویارویی و دیوسازی از آقای قالیباف به مراتب سخت‌تر از آقای جلیلی بود. از این منظر یعنی به کارگیری راهبرد دیو و دلبر، رویارویی کمپین آقای پزشک‌ها با آقای جلیلی آسان‌تر است.

سعید نورمحمدی: نمی‌توان با اطمینان از واکنش جامعه صحبت کرد و پیش‌بینی قطعی داشت. به دلیل ناملازمات غیرمنصفانه‌ای که در این سال‌ها به جامعه تحمیل شده است، مردم حق دارند نسبت به همه بی‌اعتماد باشند. امیدوارم در یک هفته پیش و جامعه با حساسیت بیشتری به آنچه در آینده در انتظار اوست بیندیشد. دو مسیر پیش روی جامعه گذاشته است؛ یک مسیر ادامه همه‌روندهای پیش‌رو، ادامه انزوا ایران، تحریم‌ها، فیلترینگ، برخورد‌های ناصواب و گشت‌های ارشاد با مردم است و یک مسیر، «نه» گفتن به این‌ها یا انتخاب فردی در مسند ریاست جمهوری است که با همه این رویکردها مخالف است و تعهد داده است از ظرفیت ریاست جمهوری برای توقف این روندها استفاده کند. هیچ‌کس حق ندارد با جامعه رنجور و دل‌شکسته از موضع تحکم و دستور صحبت کند. جامعه حق انتخاب دارد. در این مدت کنشگران سیاسی آنچه را که تصور می‌کنند برای ایران بهتر است را عرضه کرده‌اند. حق انتخاب با مردم است که بین این دو رویکرد انتخاب کنند.

محمد مهاجری: اصلاح‌طلبان از تمام ظرفیت خود مانند آقایان سعیدمحمد خاتمی و محمدجواد ظریف در این دوره از انتخابات ریاست جمهوری استفاده کردند. حتی بخشی از جریان اصول‌گرا نیز طرفدار پزشک‌ها بود با این وجود بیشتر از ۱۰ میلیون و ۷۰۳ رای کسب نکرد. این جریان اصلاح‌طلب در دور قبل انتخابات ۲/۵ میلیون رای آورده بود و از این جهت موفقیت‌آمیز عمل کرده، اما نسبت به سرمایه‌هایی که پای کار آورده موفق نبوده است.

حسین نقاشی: این آرایش رای‌ها و در مقابل آن میزان عدم مشارکت ۶۰ درصد نشان‌گر این است که کمپین‌های انتخاباتی کلیه کاندیداها از میزان حد تعارفی که گمان می‌شد و در برخی نظرسنجی‌ها می‌آمد پایین‌تر بوده است. از سوی دیگر به نظر می‌رسد کمپین انتخاباتی آقای پزشک‌ها هم باید روی آن بخش از جامعه که به وضع و نظم موجود معتزض بودند، تأثیرگذاری می‌کرد. با توجه به برخی از داده‌هایی که وجود داشته، به نظر می‌رسد این میزان عدم مشارکت در انتخابات نشان‌دهنده این است که حداقل تا این زمان موفقیت قطعی و بالایی را نمی‌توان برای این کمپین انتخاباتی ارزیابی کرد. نکته دیگر این است که در بین دو کاندیدای اصلی اصول‌گرایان، آقای قالیباف هر چند که حاشیه‌های زیادی در شهرداری تهران و یا پیرامون خانواده و نزدیکانش داشت و همچنین برخی مواضع سیاسی که اتخاذ کرده بود، ولی مجموعاً برای آن بخش از جامعه که رای خاکستری محسوب می‌شوند، چهره نگران‌کننده‌ای محسوب نمی‌شد. این موضوع را با این تعبیر بگویم، راهبرد دیو و دلبرسازی در سیستم‌های انتخاباتی که معمولاً برخی کاندیداها سعی می‌کنند ارائه کنند، درباره آقای قالیباف کمتر امکان‌پذیر بود. اما درباره آقای جلیلی با توجه به سابقه عقیدتی و

محمد مهاجری: اصلاح‌طلبان از تمام ظرفیت خود مانند آقایان سعیدمحمد خاتمی و محمدجواد ظریف در این دوره از انتخابات ریاست جمهوری استفاده کردند. حتی بخشی از جریان اصول‌گرا نیز طرفدار پزشک‌ها بود با این وجود بیشتر از ۱۰ میلیون و ۷۰۳ رای کسب نکرد. این جریان اصلاح‌طلب در دور قبل انتخابات ۲/۵ میلیون رای آورده بود و از این جهت موفقیت‌آمیز عمل کرده، اما نسبت به سرمایه‌هایی که پای کار آورده موفق نبوده است.